

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző:

Dunkel Norbert

Cím:

Különleges, rendkívüli hangversenyek

Forrás:

Nemzeti Újság

Bp.

(Hely)

1942. VIII. 15.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárj

78(064.5)

Liszt Ferenc

Idő

"1942"

Személy

Különleges, rendkívüli hangversenyek Amikor Liszt Ferenc Beethoven kilencedik szimfóniáját vezényelte

A budapesti zeneéletben több oly hangverseny zajlott le, amelyek rendkívüli alkalmakkor rendezettek, vagy külső körülményeink; a helyiség, a cél, amelyre adták, avagy a műsor különleges, a sablontól eltérő volt. Utóbbiak közül egyike a legérdekesebbnek — már a régmúlt időpont miatt is — volt az, amelyet a következően hirdettek: Pest, vasárnap 1853 április 24-én délután 4 órakor a Magyar Nemzeti Múzeum disztermében a múzeum külső udvar kertje való átalakítása alaptökéjének gyarapítására hangverseny adatik. Ennek műsorából látjuk, hogy már akkor volt operának olasz énekese, amennyiben a közreműködő Gina kisasszony és Mazzi ur mint a Nemzeti Színház tagjai hirdetve voltak. Atyám Dunkel N. János Vávrík urral Thalberg Norma-ábrándját játszották két zongorán. A legkülönlegesebb a műsor utolsó száma: „Somogyi birkás furulyanótája”, előadja Mátray Gábor ur, a Pesti Zenede igazgatója. Rendkívüli célból és rendkívüli méretek közt rendezték a Magyar Írók Segélyegylete ja-

vára 1870. dec. 16-án Beethoven Százados Ünnepét. A hegedűversenyt játszotta Reményi Ede, a IX. Szimfóniát vezényelte Liszt Ferenc.

Magyar Írók Segélyegylete javára a Magyar Tudomány Akadémia disztermében, 1871 márc. 26-án és április 5-én Filharmoniai Hangversenyek Liszt Ferenc, Erkel Ferenc és Völkmann Róbert vezénylésével.

1872 jan. 17-én mutatkozott be Pesten a király-utcai Freud-teremben Corina de Luigi, a halhatatlan mester Gioachino Rossini egyetlen tanítványa.

Rendkívüli művészi esemény volt az a zártkörű zeneelőadás, amelyet a Rózsavölgyi és Társa-cég 1873 jan. 12-én a Hungária-szálloda disztermében a következő műsorral rendezett: I. Bach. Tripleconcert három zongorára. Előadták: Liszt Ferenc, Mihalovich Ödön és Dunkel N. János. II. Bürger: Léonora-ballada. Szavalta Jókainé-Laborfalvy Róza, a zongorakiséretet szerzette és játszotta Liszt. III. Liszt. Concert pathétique. Két zongorán előadták Jaell Alfréd és neje. IV.

Franz-dalok: a) Auf dem Meere, b) Sterne mit den goldnen Füsschen, c) Die Harrenede. Énekelte Dunkel N. Jánosné, zongorán kísérte Liszt. V. Széchenyi Imre gróf. Bevezetés és magyar induló, zongorára átírta és előadja Liszt. Ráadásul játszotta Chopin Nocturnóját, op. 9 No. 1. — A Budai Zeneegylet Szauner Vilmos vezényletével 1877 jan. 9-én IX. Pius pápa 50 éves püspöki jubileuma alkalmából egyházi hangversenyt rendezett a krisztinavárosi templomban. — 1877 márc. 16-án a bécsi híres magán-énekesei előadták Wagner „Walküre“-jének első felvonását, Mottl Felix, a későbbi világhíres karnagy és Paumgarten dr. — Papier Rosa kamaraénekesnő férje — két zongorás kíséretével. Ez főleg azért szenzációs zenei eseményt képezett, mert akkor a Walkürek az operában még nem kerültek előadásra. — 1879 ápr. 13-án Czigány — Monstre - hangverseny volt, amelyet Thaisz Elek tervezte és csakis az ő intézkedése folytán lett lehetséges. Nemcsak a pestbudai, hanem a környékbeli városok bandáit is ideparancsolta, úgy, hogy párszáz cigány muzsikált egyszerre. Ez akkoriban olyan nagy szenzációt keltett, hogy 3761 forintot eredményezett. — Schunda József, a 2000-ik cimbalom elkészítése alkalmából Allaga Géza által rendezett emlékünnepelet. — 1892 május 14-én az „Otthon“

Írók- és Hirlapírók Köre javára a városligeti Iparcsarnokban Zeneünnepélyt rendeztem, amikor Goldmark Károly Tavaszi nyitányát dirigálta és Sauer Emil

a Tschaikovski-koncertet játszotta. A hangversenyt Erkel Sándor vezényelte. — Balokovic Zlatko első olaszországi turnéja alkalmával 1912-ben Rómában hangversenyben vettem részt, amely egyike a legérdekesebbeknek volt egész pályafutásom alatt.

Kérésemre Szécheny Miklós gróf, volt vatikáni nagykövetségünk, a kardinálisokat délutáni hangversenyre a Palazzo Venezia-ba hívta meg. Tíz biboros, köztük Merry del Val, az akkori államtitkár, Agliardi Gaspari, a volt bécsi Nuntius jelent meg. Utóbbi a fiatal művész játékával annyira elragadtatta, hogy nagy fényképét adományozta neki, a következő dedikációval: „Zlatko Balokovicnak, aki úgy muzsikál, mint az angyalkák fent az égben.” — A hadirokkantak özvegyek és árvák sorsa iránt melegen érdeklődve, felhívás folytán vállaltam a HADRO-ánál szolgálatot. Mint annak kulturosztaályvezetője két évig működtem, iparkodva a hadirokkantak sanyaru helyzetén enyhíteni. Ez idő alatt olyan zenei ünnepélyt rendeztem, amilyen hasonló a maga nemében addig Budapesten még nem volt. Főérdekességét a helyszín és a millió képezte, amelyben lejátszódott. Az a gondolatn támadt, hogy a királyi várkertben, az összes katonazenekarok közreműködésével Monstre-hangversenyt rendezek, melynek minden egyes műsorszámát más hires magyar karmester vezényli. Mikor tervemet a Várkert Ünnepélyre vonatkozólag az elnökségnek előadtam, annak nagyobbik része azt tetszéssel fogadta. Egyesek azonban kételkedtek abban,

hogy lehetséges lesz-e a várkertet erre a célra megkapni, de még jobban abban: a proponált karmestereket egy kalap alá hozni. Hosszas rábeszélésemre az elnöki tanács az ideát magáévá tette és az ünnepély megtartását elhatározta. Az elnök vállalkozott arra, hogy a Kormányzónál a várkert átengedése miatt a szükséges lépéseket megteszi, én meg arra, hogy mihelyt a várkertet megkaptuk, a karmesterekkel azonnal beszéljek. A kormányzó a cél fontosságától és az ünnepély rendkívüliségétől áthatva, a kérést azonnal teljesítette és így hamarosan megkezdhettem a munka legnehezebb részét: a karnagyok közreműködésének biztosítását. Oly feladatot vállaltam, melynek sikeres megoldását, a legnagyobb részben magasrangú katonatisztek közül — akik művészviszonyok felől sehogysém sem voltak tájékozva — álló elnökség máig sem tudta kelően méltányolni. Rábírtam a dirigálásra *Abrányi Emilt, Dohnányi Ernőt, Fricssay Richárdot, Kerner Istvánt és Szegő Sándort.* Az ünnepély rendezése e szokatlan helyen rengeteg nehézséggel járt, amelyeket legyőzni igen nehéznek bizonyult. De végre mégis sikerült s a *csekélyszámu* közönségnek 1920 július 22-én olyan műélvezetben volt része, amilyent hamarosan nem fogunk újra nyújthatni. De ha már ezt a hangversenyt a helyisége is igen különlegessé tett, még sokkal bizarabb volt a következő, melyről megemlékezni kívánok. 1929 július havában egy olaszországi turnét befejezve, újra Velencébe értünk, ahol arra a gondolatra jöttem, hogy óriási szenzációt jelentene, nemcsak Velencére, de egész Olaszországra nézve, ha sikerülne a *Doge-palota* udvarában hangversenyt rendezni. De tudtam, hogy ezt csakis egy olyan fasciszta intézménnyel

karöltve, azaz annak javára sikerülhetne rendezni, amely olyannyira népszerű és fontos, hogy a prefektus az engedély megadása előtt egykönnyen ki nem térhet. Ilyen az *Opera Nazionale di Maternità e infanzia.*

Az anyaság és gyermekvédelem nemzeti intézménye. Ennek elnöknője Pezzét Paskolato Mária asszony, Itália egyik legismertebb írónője. Tehát lakásán felkerestem és előkelő, finom uriaszonnal találtam magam szemben, aki igen szívesen fogadott. Terveim hallatára szinte megrémült, a diványon idegesen ide-oda mozogni kezdett. Mikor ezt észrevettem megnyugtattam, hogy nem vagyok boldond. Gondolja meg propozícióm, amely annyira fontos és érdekes, hogy megérdemli, hogy vele komolyan foglalkozzának. Megmagyaráztam neki, hogy nemcsak anyagi tekintetben, de idegenforgalmi szempontból is figyelemreméltó, mert a mostani főszezon alatt az egész világból odasereglett idegeneknek olyan műélvezetet nyújthatunk — helyiség tekintetében — amelyet sehol másutt nem kaphatnak. Végre is miről is van szó? Hogy elmenjen a prefektushoz kérését előadni, aki aztán igent, vagy nemet mond. Sikerült signora Pezzét kapacitálnom. Bevallotta, hogy tényleg érdemes ezt az utat megkockáztatni és mindjárt utnak is indult. Már délután megához kéretett és közölte velem az örvendés hírt, hogy a prefektus nemcsak, hogy az engedélyt megadta, de még arra is vállalkozott, hogy külön erre az alkalomra az udvarban villanyvilágítást szereltet. Ennek a fényét a telihold mosolygva fokozta, amely a két estén éppen a Dogepalotát felett ragyogott. A legcsodásabb az volt, amire nem is számítottunk: a kitűnő akusztika. Elmentem ezen legszébb, legérdekesebb hangversenyterem, minden sarkába és meglepetésemre azt tapasztaltam, hogy bárhonnán hallgattam a hangszereket, a legtokéletesebb módon érvényesültek.

DUNKEL NORBERT.